

Følelsesdiplomati. Karikaturkrise med omvendt fortegn

Et manipuleret foto viser en australsk soldat, der holder en kniv hen over struben på et afghansk barn. Billedet er blevet delt af en kinesisk talsmand, og nu kræver Australien en undskyldning. Konflikten er interessant set med danske øjne.

ANALYSE

ANDREAS BØJE FORSBY, FORSKER, PH.D., NORDISK INSTITUT FOR ASIENSTUDIER, KU

»DET ER fuldstændig skandaløst og kan ikke retfærdiggøres på nogen som helst måde. Den kinesiske regering burde virkelig skamme sig.«

Denne harmdirrende udtalelse fra Australiens premierminister, Scott Morrison, blev fremsat i begyndelsen af sidste uge og ledsaget af et krav om en direkte undskyldning fra den kinesiske regering.

Anledningen var et kinesisk fotomanipuleret karikaturbillede, som portrætterede en grinende australsk soldat med en kniv i hånden, som blev ført hen over struben på et afghansk barn; billedet havde underteksten: 'Vær ikke bange, vi kommer med fred'. Hvad der for alvor fik premierministeren op i det røde felt, var den kinesiske regeringstalsmand Zhao Lijians deling af billedet på sin officielle Twitter-konto.

Den kinesiske regering afviste prompte kravet om en undskyldning og beskyldte i stedet Scott Morrison for at forsøge at aflede opmærksomheden fra sin egen regerings nyligt fremlagte undersøgelse af en række overgreb på den afghanske civilbefolkning begået af australske specialstyrker i perioden 2009-13. Karikaturkrisen har yderligere belastet forholdet mellem Beijing og Canberra, som i forvejen nærmede sig nulpunktet efter længere tids åbenmundet australsk kritik af Kina i forhold til coronapandemien, Hongkong-protesterne og undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang-provinsen.

SELV OM historien kun har fået sparsom omtale i de hjemlige medier, rummer den adskillige interessante vinkler set i et dansk perspektiv.

For det første er det snart et år siden, at forholdet mellem Danmark og Kina var genstand for sin egen karikaturkrise, efter at Jyllands-Posten havde bragt en satiretegning af det kinesiske flag, hvor de fi-

MANIPULATION. Det er dette digitalt manipulerede billede, som en talsmand for det kinesiske udenrigsministerium har delt på Twitter. Billedet forestiller en australsk soldat, som holder en kniv for struben af et afghansk barn.

Foto: Mick Tsikas/Ritzau Scanpix

re stjerner var erstattet af coronavirus. Dengang blev der i København, Canberra og andre vestlige hovedstæder rystet opgivende på hovedet ad kinesernes indignerede krav om en undskyldning for »at have såret det kinesiske folks følelser«. At også vestlige statsledere nu ser sig nødsaget til at gribe til selvhævdende følelsesdiplomati for at imødegå grovkornede kinesiske provokationer, er overraskende.

SKØNT LIGHEDERNE synes oplagte, bør vi snarere hæfte os ved forskellene. Det gælder ikke blot forspillet til krisen: De uafhængige australske medier afslører en række overgreb begået af australske spe-

cialstyrker i Afghanistan, hvorpå den australske regering beslutter at iværksætte en uafhængig undersøgelse og i forlængelse heraf offentligt vedkende sig sit ansvar. En utænkelig fremgangsmåde i Beijings autokratiske optik, hvor eksempelvis Folkets Befrielsehærs rolle i Tiananmen-massakren stadig er en statshemmelighed.

Men endnu vigtigere er det, at den kinesiske regering selv aktivt fremprovokerede krisen ved at formidle karikaturbilledet ad officielle kanaler – rettet mod omverdenen vel at mærke, eftersom Twitter er blokeret internt i Kina. Omvendt forsvarede den danske regering blot Jyllands-Postens grundlovsfæstede ret til at bringe den famøse coronategning af Kinas flag.

DET BRINGER OS frem til den næste interessante vinkel set i et dansk perspektiv, nemlig at Beijings fremprovokation af karikaturkrisen skal ses som en straffeaktion. Ganske vist udlægger den kinesiske regering det ikke helt så bramfrit, men på en pressekonference tilføjede en anden talsperson for den kinesiske rege-

ring, at »den bagvedliggende årsag [for krisen] er, at Australien har krænket basale internationale normer ved at sige og gøre forkerte ting i forhold til Kinas kerneinteresser vedrørende Hongkong og Xinjiang«.

Herudover har det vakt voldsom harme i Beijing, at den australske regering

“ Den kinesiske regering har taget nye mere offensive metoder i brug

tidligt insisterede på en uafhængig international undersøgelse af coronapandemiens ophav og spredning.

Den kinesiske regerings vilje til at skrue bissen på over for Australien synes umiddelbart at kunne retfærdiggøre den ellers udskældte danske udenrigsminister Jeppe Kofods diskrete linje i spørgsmål, der omhandler Kinas kerneinteresser. Når mellemstore magter som Australien straffes for deres »megafondiplomati« – som den tidligere australske premierminister Kevin Rudd har udtrykt det – giver det ikke ligefrem libe-

rale småstater som Danmark mod på at påtage sig rollen som værdipolitisk banerfører. For er det ikke i sidste ende dansk erhvervsliv, der skal samle regningen op, hvis vi går forrest i kritikken af Kina?

HERMED ER VI fremme ved den tredje vinkel af dansk interesse: den stigende tendens til, at Kina udnytter sin økonomiske pondus til at tvinge andre lande, ofte maskeret via tekniske handelsrestriktioner, til at tilpasse sig kinesiske kerneinteresser.

Tidligere har bl.a. Norge, Filippinerne, Sydkorea og Canada i varierende grad været udsat for denne form for pression. I Australiens tilfælde er det indtil videre primært gået ud over vinproducenter og fødevarerindustri, mens eksempelvis den omfattende australske eksport af jernmalm til Kina er gået fri, idet Kina ikke uden videre har adgang til alternative leverandører i samme målestok. Til sammenligning synes Danmark langt mindre sårbart over for kinesisk pression. Ikke blot, fordi vores eksportafhængighed af Kina er i en helt anden størrelsesorden

end Australiens (hvh. ca. 5 pct. og 30 pct. af den totale eksport). Men også, fordi vi i kraft af vores medlemskab af EU, og dermed af verdens stærkeste handelsblok, kan forvente en vis beskyttelse imod vilkårlige straffeaktioner fra Beijing.

Ikke desto mindre vil det næppe være omkostningsfrit, hvis den danske regering lader sig inspirere af Australien – og i øvrigt også Sverige, Storbritannien, Tyskland, Canada og ikke mindst USA – til at føre en mere åbenmundet kritik af magthaverne i Beijing.

Og som den seneste karikaturkrise illustrerer, har den kinesiske regering taget nye mere offensive metoder i brug i bestræbelserne på at forsvare landets kerneinteresser.

En udviklingstendens, som har fået prædikatet 'ulvekrigerdiplomati' med reference til den uhyre populære patriotiske kinesiske film 'Ulvekriger'.

Det vil utvivlsomt sætte yderligere tryk på følelsesbarometeret, og mon ikke det derfor også næste gang vil være en vestlig leder, der afkræver Beijing en undskyldning.

analyse@pol.dk